

Celoletna naročnina	175 Lir
Polletna	90 "
Posamezna številka	4 "
Za Jugoslavijo	2 Din

Združeni na vseh frontah

Nepremagljiva trdnjava, ob kateri se razbijajo in se bodo do kraja razbili vsi poizkusi odrinuti ta del Jugoslavije od njene celote, je enotnost Julijske krajine.

Zemljepisni činitelji - razpored gorskih grebenov, dolin in rek na eni strani, na drugi pa morje, ki predstavlja najbolj naravno in jasno določeno mejo ter obenem široko pot v svet za Slovenijo in vse dežele in države globoko v srce Evrope - predstavljajo zunanji okvir, v katerem se razvija naše življenje. Ljudje so znali izbrati vse ugodnosti takega okvira. Uredili so si življenje tako, da izkoriščajo vse velike prednosti položaja te zemlje. Mesta in vasi, polja in tovarne, vrtovi in rudniki dajejo prebivalstvu te zemlje najugodnejše pogoje za tako življenje, ki delavnim rokam ne odreka nobene za človeka vredno življenje potrebne dobrine.

Toda kolikor nam je naklonjena narava, toliko nam je bila do sedaj sovražna človeška »pravica«. S tem da so nasilno ločili Primorsko od slovenskega in jugoslovanskega telesa, so ohromili naše življenje, zavirali naš razvoj. Odrli so nam to, kar je človeku potrebno kot zrak, brez česar ne bo mogel delati in ustvarjati - nacionalno svobodo in najosnovnejše človeške pravice. Že to samo bi zadostovalo, da bi zastal polet našega dela in napredek našega življenja. A niso se ustavili pri tem. Našo odvisnost so pretresali do skrajnosti - pretvorili so jo v suženjstvo. Ubijali so nas narodnostno in gospodarsko, zastrupljali so nas s sovražstvom in razbijanjem. A vsi ti naporitalijanskega fašizma niso uspeli. Niso uničili naše življenjske sile, temveč so nas utrdili in prekalili. To smo dokazali v naši oboroženi ustavi proti zatiralcem in morilcem.

Nemškimi in italijanskimi okupatorji smo to dokazali in dopovedali z orožjem. Mislili smo, da bo to dovolj prepričljiv dokaz tudi za ves ostali svet. Pa vidimo, da ni tako; da zahtevajo naši zavezniki iz te vojne vedno novih in novih dokazov. Nas to ne spravlja v zadrego, ker dokazov nam ne manjka. Čudimo se le, da moramo nanje neprestano opozarjati, da jih zapadni zavezniki nočejo in nočejo videti, medtem ko so že od vsega začetka jasni in dovolj prepričevalni. No, mi se do sedaj še nismo naveličali dokazovati. Do danes še nečemo verjeti v to, da je ta trdota pri dojemljanju zlonamerne. Vemo, da so naši dokazi tako točni in tehni, da morajo doseči priznanje naših pravic in razkrinkanje poizkusov spregledovanja teh dokazov kot namerano pomoč našemu sovražniku. Saj preprosti ljudje po vsem svetu so to že razumeli in nam preko svojih predstavnikov že zdavnaj priznali naše pravice. Le komplirani možgani diplomatov, ki nočejo biti predstavniki preprostih ljudi, tega še ne morejo doumeti. Oni in sile, katerih glasnik so, vedo, da ne morejo prepričati sveta o tem, da imajo prav. Zato si pomagajo tudi drugače. Našo pozornost hočejo odvrti od tega osnovnega življenjskega vprašanja. Na kolena bi nas radi spravili s tem, da zadajajo udarce našemu gospodarstvu. S poti skupne borbe vsega tukajšnjega prebivalstva za osnovne pogoje našega življenja, nas hočejo spravi-

viti na pot borbe za drobtinice - na tekmo za kruh med posamezniki. Zato zapirajo meje izvoza našega sadja, zato odpuščajo delavstvo. Vedo, da je naše najmočnejše orožje prav naša enotnost, zato hočejo doseči to, da si bo kmet pulil lase, ko bo gledal, kako mu sadje propada, ker

ga ne more izvažati ter pri tem pozabljal na delavca, ki je bil vržen na cesto zato, da mu bo pošla volja po borbi za politične pravice.

A dosegli so in bodo vedno le nasprotno. Dozoreli smo v trpljenju in borbi in vemo, da naše delo, naše gospodarstvo in njegov napredek je odvisen od tega, kateri državi pripadamo, od tega ali imamo možnost razvoja,

ali smo svobodni ljudje. To vedo naši delavci, kmetje in izobraženci. Dokazali so že svojo zavest z enotnim nastopom proti krivičnim ukrepom ZVU v vprašanju odpuščanja delavstva.

Stavkujoči delavec je tedaj našel v kmetu svojega starega soborca iz partizanskih bojev. Njegova pomoč mu je pomagala zmagati. Tak skupni nastop, pa je tudi ponovno opomnil svet,

da ne klonemo. Našim prijateljem je to pobuda, da se za naše pravice še bolj odločno zavzamejo. Našim sovražnikom pa opozorilo, da se znamo v borbi za pravico poslužiti vsakega orožja.

To smo pripravljali dokazovati tako dolgo, dokler ne najdemo dovolj prepričljivega sredstva tudi za one, ki hočejo po vsej sili dokazati, da pravice ni. Mi jo branimo in bomo zmagali.

Mogočen odgovor slovensko-italijanskih antifašističnih množic goriškega okrožja

Volitve v SIAU - dokaz politične zrelosti primorskega ljudstva

Primorsko ljudstvo je utrdilo svojo borbena organizacijo - za nedeljivost našega ozemlja - za priključitev k Ljudski republiki Jugoslaviji

V nedeljo, 26. maja, so se vršile v goriškem okrožju tajne volitve v krajevne in ulične odbore SIAU ter v okrajne plenumi. Na predvolilnih zborovanjih se je ljudstvo Goriške aktivno udeleževalo diskusij ter si izbralo iz svoje srede kandidate, katere je na volilni dan prosto izbralo, da bodo uspešno vodili antifašiste v borbi za osnovne točke programa SIAU, ki so na kratko izražene v sledečem:

1. Celotnost ozemlja Julijske krajine, nedeljivost mest od njihovega neposrednega ozemlja.
2. Dosleden boj za uničenje ostankov fašizma, ki zahteva največjo odločnost, ostrost in enotnost vsega ljudstva.
3. Borba za ohranitev in utrditev demokratičnih pridobitev osvobodilne vojne - to je za ljudsko oblast.
4. Krepitev in utrjevanje slovensko-italijanskega bratstva kot pogoj za uspešnost naše borbe.

Priključitev cele JK Jugoslaviji.

S temi volitvami je prebivalstvo Goriške ponovno pokazalo, da veruje v svojo lastno moč, ki se izraža v Slovanstvo - italijanski antifašistični uniji, ki je edini predstavnik protifašističnega ljudstva v Julijski krajini. Ta zveza resnično demokratičnih množic JK je rezultat novega duha, ki je bil ustvarjen v času naše narodno osvobodilne borbe in

ki je zajel ogromno večino primorskega ljudstva. Antifašistična unija je tista vez, ki bo še trdneje povežala vse iskrene protifašiste v borbi proti vsem našim zunanjim in notranjim sovražnikom, za boljšo in srečnejšo bodočnost našega naroda. Borimo se še za iste cilje kot v času narodno osvobodilne borbe, samo s to razliko, da smo zamenjali puško z borbenim delom za dosego naših pravic, za ljudsko oblast. Naš boj se bo nadaljeval do naše končne zmage; proti vsem nakanam in spletkam reakcionarnih elementov, ki hočejo izmaličiti demokracijo in pripraviti pot fašizmu, ki nas je petindvajset let zaslužjeval. Zato je potrebno razvijati iniciative ljudskih množic, poživiti delo naših Narodno osvobodilnih odborov, njihovo gospodarsko aktivnost, predvsem pa poživiti delo Antifašistične unije. Naša organizacija mora biti tako silna, da bo v kalu zadušila vsakršno protiljudsko delovanje naših nasprotnikov. Preprečiti mora vse zločinske nakane tistih, ki bi hoteli prezreti sadove naše borbe in ponovno izročiti naše ljudstvo brezobzirnemu tujemu gospodarstvu.

Sijajni volivni uspehi

Rezultati, katere smo prejeli iz krajevnih in uličnih odborov SIAU, nam jasno pričajo o veli-

kem zanimanju našega ljudstva za te volitve. Povsod se je poznalo praznično razpoloženje. V Kanalu je volilo 93%, v Prvačini 96%, v nekaterih vaseh bovškega okraja so volili stodontotno. V Srpencu je od 130 upravičencev volilo 122. Taki in podobni so rezultati o volitvah v krajevne odbore SIAU. V Gorici je bilo opaziti veliko živahnost na voliščih. Goriški okraj je imel 85 volišč, to je 71 v samem mestu in 14 v vaseh okraja. Vsi štirje kvarti so se dobro odrezali s čez 90 odstotno udeležitvijo. Čez vsako pričakovanje so se izkazala industrijska podjetja kot predilnica v Podgori (Cotonificio Triestino) in livarne SAFOG. — Nepozabni bodo ostali prizori iz nekaterih volišč. Ponekod so prihajali na volišče v strnjenih vrstah, prepevajoč pesmi, dokler niso prišli do volilne dvorane, kjer so se postopoma zglasili vsak s svojo izkaznico pri volilni komisiji. Videli si starčke uprte ob palico, ki so s težavo izvlekli izkaznico iz malhe, prijeli za svinčnik, si nadeli naočnike ter po večkrat prebirali imena kandidatov, jih nato označili s krogom, vrgli listek v žaro in odhajali radostnega obraza iz volišča. Opazil si lahko častite duhovnike, ki so se zavedali svoje dolžnosti, skrbno so pretehtavali osebe, ki jih imajo voliti. Po dolgem preudarku so jih označili, nato so odhajali zadovoljni. Drugod so prišumele mladinke z glav-

kaznico v roki — kot roj čebel — razpršile so se po dvorani, vsaka v svojem kotu je napravila svoje značke »za Trst, Gorico« so še rekly ter spustile volilne listke v žaro.

Zgodili so se slučaji, da so prišle volivke ali volivci v volilno dvorano, a so se spomnili da so pozabili doma antifašistično izkaznico. Pa so se kar sramovali, da se jim je moglo kaj takega pripetiti. »Saj boste še počakali, hitro bom nazaj«. »Ne bi rada, da bi se reklo o meni, da nisem dala svojega glasu protifašistom za našo ljudsko oblast«.

Prihajali so starčki, oddali so svoj glas ter rekli: »Glasujem za zemljo, ki je toliko pretrpela v tem četrtem stoletju«, ali pa »Glasujem za pravico proti krivici, ki nam jo nameravajo vsiliti v Parizu zastopniki zapadnih zavezniških držav«. — Takšnih in podobnih prizorov je bilo obilje.

Protifašistično slovensko in italijansko ljudstvo, zbrano okoli odborov, je popolnoma razumelo pomen teh volitev. Odobravalo je politično delovanje svojih krajevnih in okrajnih funkcionarjev, glasovalo je tajno in svobodno za nadaljevanje in utrjevanje borbe proti fašizmu in vsem onim silam, ki ga z vsemi sredstvi obujajo in podpirajo. Glasovalo je za bratstvo med narodi, za resnično svobodo človeka, za priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji.

so od njih dobili narodi Jugoslavije.

Živela velika Sovjetska zveza! — Živel Stalin!

Maršala Tita je sprejel v Kremlju predsednik sovjetske vlade generalisim Stalin v navzočnosti zunanjega ministra Molotova. Sprejemu so prisostvovali tudi notranji minister Jugoslavije generalajtnant Aleksander Ranković, šef generalnega štaba JA generalajtnant Popović, predsednik vlade LR Srbije Nešković, predsednik vlade LR Slovenije Boris Kidrič in jugoslovanski veleposlanik v Moskvi Popović ter sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji Lavrentijev.

POLITIČNI PREGLED

Maršal Tito v Moskvi

Predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je 27. maja odpotoval iz Beograda v Moskvo na prijateljski obisk Sovjetski zvezi.

Z maršalom Titom so odpotovali minister za notranje zadeve Jugoslavije Aleksander Ranković, predsednik vlade LR Srbije dr. Blagoje Nešković, načelnik generalnega štaba generalajtnant Koča Popović, veleposlanik Sovjetske zveze v Beogradu g. Lavrentijev, načelnik vojaške misije ZSSR v Beogradu generalmajor Kiseljev, generalmajor Rade Hamović, generalmajor Jovan Vukotić, viceadmiral Srećko Manola, generalmajor Mihajlo Todorović, pomočnik predsednika gospodarskega sveta inž. Zvonko Morić in književnik Radovan Zogović.

Ob prihodu maršala Tita v Moskvo je bilo tamošnje letališče okrašeno z jugoslovanskimi in sovjetskimi zastavami. Jugoslovansko delegacijo z

maršalom Titom na čelu so na osrednjem moskovskem letališču sprejeli namestnik predsednika ministrskega sveta minister za zunanje zadeve ZSSR Molotov, namestnik ministra za zunanje zadeve ZSSR Dekanozov, namestnik šefa generalnega štaba oboroženih sil ZSSR generalni polkovnik Stejenko, namestnik predsednika moskovskega sovjeta Jasnov in odgovorni sodelavci ministra za zunanje zadeve ter ministrstva za oborožene sile ZSSR. Goste so pozdravili tudi člani veleposlaništva FLRJ z veleposlanikom Popovićem na čelu, jugoslovanska trgovinska delegacija z ministrom za trgovino Petrovičem na čelu, kakor tudi šefi inozemskih zastopništev, akreditiranih v Moskvi. Na letališču je bila razvrščena častna četa in godba je odigrala državno himno FLRJ in ZSSR.

Po pozdravu je maršal Josip Broz Tito izjavil na letališču pred mikrofonom:

»Veseli me, ker morem tu v

glavnem mestu velike Sovjetske zveze izreči najtoplejšo pozdrave v imenu vlade FLRJ in jugoslovanskih narodov.

Minilo je leto dni, odkar je bila sklenjena pogodba o prijateljstvu in sodelovanju med narodi ZSSR in narodi Jugoslavije. V tem letu je bilo sodelovanje ogromnega pomena za razvoj in utrjevanje FLRJ. Narodi Jugoslavije so se v tem letu prepričali, da imajo v veliki Sovjetski zvezi najiskrenejšega prijatelja, največjega zaščitnika, ki jim pri mirni izgradnji pomaga prav tako, kakor jim je pomagal med vojno. In zaradi tega moram tu izraziti hvaležnost sovjetski vladi, veliki Sovjetski zvezi, narodu Sovjetske zveze za vse, kar

Izjave ministra za zunanje zadeve Molotova o vprašanju italijansko-jugoslovanske meje

Minister za zunanje zadeve Sovjetske zveze Molotov je podal izjavo predstavnikom sovjetskega tiska o uspehu pariške konference Sveta ministrov za zunanje zadeve. Ko je razpravljal o vprašanju, ki se nas tu na Primorskem direktno tičejo, je

poudaril, da je potrebno, da se doseže takojšnja rešitev vprašanja italijansko-jugoslovanske meje, ki bi zadovoljila nacionalne interese Jugoslavije.

Dopisnikom »Izvestij« in »Pravde« je Molotov takole obrazil naše vprašanje:

»Vprašanje italijansko - jugoslovanske meje je treba smatrati za enega izmed glavnih problemov pariške konference. Jugoslavijo je v tej zadevi podpirala samo sovjetska delegacija. Nihče ni zanikal upravičenosti jugoslovanskih zahtev do Julijske krajine. Nihče ni zagovarjal odločitve, ki je bila sprejeta po prvi svetovni vojni glede izročitve Julijske krajine Italiji. Vsem je bilo jasno, da je to del nacionalnega ozemlja Jugoslavije in da na tem ozemlju prevladujejo Slovenci in Hrvati.

Vendar je Julijska krajina na temelju predlogov ameriških, angleških in francoskih strokovnjakov razcepljena v dva dela — vzhodni in zapadni. Skupno z

zapadnim delom, ki zavzema v smislu francoskega načrta samo majhen del Julijske krajine, naj bi se Trst, ki je glava vse Julijske krajine, odtrgal od Jugoslavije. Vendar pa Trsta kljub temu, da v njem prevladuje italijansko prebivalstvo, ni mogoče ločiti od Julijske krajine, ne da bi se prizadeli važni nacionalni interesi Jugoslavije in se ne bi resno škodovalo v gospodarskem smislu Trstu samemu.

Problem italijansko - jugoslovanske meje je ostal prav tako nerešen, vendar pa je popolnoma jasno, da je treba vprašanje italijansko - jugoslovanske meje takoj rešiti v duhu ugoditve nacionalnim interesom našega skupnega zaveznika — Jugoslavije.

In izjave Edoarda Kardelja

Podpredsednik jugoslovanske vlade in šef jugoslovanske delegacije v Parizu je dal na letališču Le Bourget (Pariz) dopisniku lista »La voce del Popolo«, ki izhaja na Reki, naslednjo izjavo, ki jo le deloma prinašamo:

»Nekateri bi radi sedaj naredili iz vprašanja Julijske krajine in Trsta veliko mednarodno vprašanje. Govorijo o pozicijah na Sredozemskem morju, o strateških oporiščih, o zaščiti raznih imperijev itd. Mar ni jasno, da se za vsem tem skriva nasilen nedemokratski imperializem in antihumano stremenje, ki je v preteklosti tako pogostokrat spravilo človeštvo v vojne katastrofe? Ta stremenje se lahko zakrijejo z raznimi frazami in »demokratskimi terminologijami«, vendar po svoji vsebini niso zato nič manj antihumane. Koliko moralno in politično nečestje je v nasprotju s tem dejstvo, da sta se v Julijski krajini po volji samega ljudstva in v borbi proti fašističnemu sovražniku ustvarila bratstvo in enotnost med italijanskim, hrvaškim in slovenskim narodom.

V tem je današnja moč ljud-

stva Julijske krajine in zaradi te moči to ljudstvo lahko z zaupanjem gleda v svojo bodočnost. Razni ljudje lahko delajo po zemljevidih Julijske krajine razne črte, toda vse te črte bodo ostale na papirju, ker ne morejo ločiti enotnosti ljudstva Julijske krajine, ker ne morejo iz zaveznika ljudstva Julijske krajine vseh treh narodnosti izbrisati jasnega spoznanja, da danes ono drži v svojih rokah ključ do svoje bodočnosti in da mu tuje sile hočejo ta ključ iztrgati iz rok.

Julijska krajina ni dežela, o kateri bi lahko sklepali za zeleno mizo, ne da bi upoštevali volje ljudstva, ki tamkaj živi. Kdor bi to poizkušal, bi povzročil veliko nesrečo.

Na konferenci ministrov za zunanje zadeve glede Julijske krajine tokrat ni bil dosežen noben sporazum, vendar sem prepričan, da ogromna večina ljudstva Julijske krajine ne bo razočarana v svojih upanjih in pričakovanjih. Kar se tiče jugoslovanske vlade, lahko samo ponovno izjavim, da bo neuklonljivo branila pravično stvar naših narodov, pravično stvar ljudstva Julijske krajine.

„Humanité“ piše

Komunistično glasilo Francije »Humanité« piše v zvezi s sestankom namestnikov zunanjih ministrov v Parizu in poročilom, ki ga je podal na njihovi seji italijanski zastopnik Di Soragno, da je ta italijanski imperialist prikazal stališče svoje vlade s cinizmom, ki je prehajal v smešnost. Tako je n. pr. izvelkel zemljevid, na katerem je bila francosko - italijanska meja začrtana na način, da je Italija dobila Monaco, Nico in ves vzhodni del francoskega departementa Alpes Maritimes. Di Soragno si je upal trditi, da je to naravna meja, ki so jo začrtali »najslavnejši zemljepisci« kot naravno mejo med Francijo in Italijo. In ne da bi se sramoval gorostasnosti in

smešnosti svojih trditev, je navedel v podporo svoje teze Plinija mlajšega in povrh še Nostradamusa. Mar bi se skliceval še na Julija Cezarja, ki je zavajeval vso Galijo (današnjo Francijo), Španijo in prišel celo v Anglijo...

28. aprila je francoski komunistični voditelj Thorez naznanil, da bodo Italijani kmalu zahtevali Nico in Savojo. Kot leta 1919 glede Reke in danes glede Trsta, slišimo že kričati »na Beograd« in pričakujemo pri tem, da se bo kmalu slišal klic »na Nico« ali celo »na Pariz!« In kakaj bi se italijanski fašisti sramovali zahtevati francosko ozemlje, dokler Bidault podpira njihove zahteve po Trstu?!

Volitve v Češkoslovaški republiki

Komunistična partija - najmočnejša stranka v novem parlamentu

Preteklo nedeljo so bile v Češkoslovaški republiki splošne volitve v ustavodajno skupščino. Od leta 1935 niso več glasovali na Češkem, Moravskem in Slovaškem. Volili so skoro sto odstotno (99,98%). Pri volitvah so nastopile po 4 stranke.

V celoti so dobili komunisti največ glasov in na podlagi volitev pretekle nedelje bodo imeli v novo izvoljeni ustavodajni skupščini v primeri z drugimi strankami sledeče število poslancev: češki in slovaški komunisti 115 poslancev, Beneševi narodni socialisti 57, katoliška ljudska stranka 48, katoliška Demokratska stranka 37, socialni demokrati 38, Slovaška stranka svobode 3 in Slovaška stranka dela 2 poslance, tako da bo imel levičarski blok, v katerem so češki in slovaški komunisti, socialni demokrati in Slovaška stranka dela skupno nad 150 poslancev, to je absolutno večino.

Predsednik češkoslovaške vlade dr. Zdenek Fierlinger je imel preko radia kratek govor. Povedal je med drugim sledeče:

»Kot je očitno, stojimo pred veliko zmago demokracije in Ljudske fronte. Prav tako je očitno, da se češkoslovaški narod zavedajo, da bodo uspehi teh volitev odločilnega pomena za demokracijo.

Volitve na Češkoslovaškem so se izvedle povsod mirno in dostojanstveno.

Darujte

za Eiskovni sklad
„Soškega tednika!“

Seja Okrožnega izvršnega NOO za Goriško

Dne 24. maja se je sestal Izvršni NOO za goriško okrožje. Zadnja seja je bila 2. marca in med tem časom še izredna seja 29. marca.

Na seji so pretresli splošen položaj in pregledali delovanje od zadnjih sej.

Iz poročila je razvidno, da so se v glavnem izvršili sklepi redne seje. Poročali so oddelki za obnovo, za prosveto, za socialno skrbstvo, politično - gospodarske komisije in drugi. Važen sklep je bil izvršen s tem, da se je ustanovila pri gospodarsko - politični komisiji, komisija za poravnavo sporov med koloni in gospodarji, ki rešuje prošnje oz. pritožbe kolonov in gospodarjev, v kolikor se ti podvržejo prostovoljni poravnavi. Komisija sestoji iz treh oz. petih članov: 1. sodnik - predsednik, 2. zastopnik okrožnega NOO, 3. zastopnik sindikatov, 4. zastopnik kolona, 5. zastopnik posestnika. Taka komisija je bila nujno potrebna, ker kot taka lahko reši na licu mesta brez sodbenih postopkov marsikatera vprašanja, ki se tako pogosto pojavljajo zlasti v Furlaniji in Brdih.

Poročilo tajništva

Iz poročila tajništva je razvidno, da je okrožni NOO pri Zavezniški vojaški upravi v Gorici vložil proteste glede »Consortio Agrario« in zadrugištva, kakor tudi glede praznika 25. aprila, ki ga je ZVU dekretirala za državni praznik na ozemlju Julijske krajine. Ker se v praksi dogaja, da se zadrugištvu delajo neutemeljene ovire in se s tem tudi preprečuje njen razvoj, je bil okrožni NOO prisiljen napraviti ta korak. Isti položaj je s »Consortio«, ki je v bistvu tipična organizacija preteklosti.

V tem času so se vršila zasedanja okrajnih narodno osvobodilnih skupščin na Kobarškem, v Brdih, v Kanalu in v Mirenskem okraju. Iz poročil vidimo, da je delo odborov plodno in da je našlo popolno odobrenje s strani odposlancev. Okrajni NOO so podali tudi ostavke, nakar jih je skupščina z majhnimi spremembami znova izvolila in jim zaupala vodstvo za nadalje. Najboljši okrajji so se izkazali Komenski, Mirenski in Briški. Oni so bili izvoljeni na resnično demokratični način in zato uživajo popolno zaupanje vsega prebivalstva. Tudi pri reševanju krajevnih vprašanj se znajdejo in jih rešujejo v polno zadovoljstvo prebivalstva. Kljub temu da NOO ji nimajo izvršne oblasti, vendar z dobro voljo, s pomočjo ljudstva rešujejo v blagor naše skupnosti nešteto vprašanj v zadovoljstvo krajevnega prebivalstva.

Naše gospodarstvo

Veliko dela je izvršila gospodarsko - politična komisija, ki je zbrala statistične podatke o industriji mesta in okolice kakor elektrarne, predilnice, livarne, tovarne cementa, apnenice, opekarne, večja mizarska strojna podjetja, itd. Ti podatki bodo mnogo koristili, ko se bo pristopilo k resni obnovi in načrtnemu delu. Tudi odsek za kmetijstvo je s svojim vztrajnim delom dobavil gotove količine nujno potrebnih stvari kot krompir, fižol, klajno apno iz cone B. Razveseljivo je dejstvo, da so se tudi nabavila potrebna umetna gnojila. Prav tako bo poskrbljeno za kose in koruzno seme. Iz poročila gozdarskega odseka se vidi, da je ljudstvo s svojo osebno iniciativo na Krasu vsadilo 34.280 jelk, 300 borovcev, 2242 kostanjev. Na žalost pa so atmosferske prilike (suša) precej škodljivo vplivale na to pogozdovanje. Ker so se ustanovili odbori občinskih gozdov, se občuti, da se tudi manjšajo tatvine in nedo-

voljeno sekanje. Med drugim odsek za gradnje ugotavlja, da so obnovitvena dela izvajajo le zasilno. Značilna je razlika obnove med cono A in cono B, posebno pri gradbenih delih. Dela se oddajajo v splošno zasebnim podjetjem, ki masno služijo na račun našega ljudstva. Gotovo je, da 50% sprejemajo zasebniki od cele kupne vsote in same vrednosti stavbe. Obnova v krajih, kjer to izvaja ljudska oblast potom obnovitvenih zadrug, je organizirana tako, da kapital, ki se vlagi v gradnjo, se vsaj za trikrat poveča. Jasno sliko nam dajejo tudi številke. V Rihemberku n. pr. stane obnova 20 hiš 17 milijonov lir, dočim v coni B so obnovili in popravili do konca 1945 leta 700 stanovanjskih in gospodarskih poslopj in uporabili le okrog 30 milijonov lir, ne glede na to, da je to bila doba prvih mesecev po osvoboditvi, ko še delo ni bilo popolnoma organizirano. Pravilno stališče pa je, da se še nadalje forsira zasilna obnova povsod, kjer je le mogoče, ker s tem se bo ljudstvo in živina zavarovala pred boleznijo in vremenskimi nepravilnostmi. Ta zasilna obnova se zaenkrat vrši v Mirnu, Rubiji, Rihemberku, Komnu, Malom Do-

lu, itd. Odsek je izvršil pregled in izpopolnitev statistike porušena z ogledom na terenu, napravil je zemljevide s kategorizacijo cest in mostov. Med drugim so tudi izdelani načrti za spomenik padlim borcem v Dobrovi.

Socialno skrbstvo

Plodno je bilo tudi delo komisije za socialno skrbstvo, ki je darovala res potrebnim 970.000 lir začasnih in izrednih podpor. Socialno šibke in res potrebne otroke, ki nimajo možnosti, da bi se brezplačno zdravili doma je socialno skrbstvo poslalo v Slovenijo na zdravilišča in zasebnim družinam, in to v številu 32. Nekaj takih je tudi bilo poslanih v zdravilišča Valdoltra (Istra). Po okrajih se snujejo odbori za počitniške kolonije, ki bodo sprejeli okrog 600 otrok. — 80 do 90 invalidov iz našega okrožja pa bo poslanih v bolnice in zdravilišča v Jugoslavijo, 17 invalidov pa čaka na pričetek telegrafsko telefonskega tečaja.

Zelo obširno in plodno je bilo delo prosvetne komisije na polju ljudske prosvete in šolstva.

Med drugim so bili sprejeti na tej seji važni sklepi.

Zasedanje Okrožnega plenuma ASIŽZ za Goriško

V sejni dvorani ljudskega doma je zasedal 21. maja okrožni plenum Antifašistične Slovanske Italijanske ženske zveze za Goriško.

Ravno eno leto je poteklo, odkar je zadnjič zasedal okrožni plenum antifašističnih žena in to v času, ko je ljudska oblast nudila ženam možnost se svobodno in javno udeleževati na vseh poljih in ni jim kratila svoboščin, kot jim jih danes krati zasedbena vojaška uprava. To je bilo leto polno težavnih preizkušenj, grenkih razočaranj in krčevite borbe. Zlasti težka je bila zanje v tem letu borba za šole njihove dece. ZVU jim je hotela naprtiti učitelje - belogardiste, ki so pobegnili iz Jugoslavije, uvesti je hotela italijanščino v osnovne šole kot obvezen predmet in odstraniti naše šolske knjige. Proti vsemu temu so naše matere odločno nastopile, ker je njih mladina predragocena, da bi jo izročale v vzgojo vojnim zločincem. Koder so matere dovolj odločno nastopile, so tudi zmogle in uveljavile svoje zahteve.

Po 25 letnem kulturnem zatiranju so se prvič odprle srednje šole. Radi materialne izčrpanosti našega ljudstva se je v tem času pojavilo težko vprašanje vzdrževanja srednješolcev. Tu so v prvi vrsti pomagale rešiti vprašanje naše žene in v akciji »Za našega dijaka« so odnesle velike uspehe. Ta akcija je omogočila šolanje 80 slovenskim srednješolcem in tako podprla vzgojo našega inteligentnega naraščaja.

Goriške žene so v tem letu v skupnem in načrtnem sodelovanju z odseki socialnega skrbstva pomagale pri reševanju težkih problemov na tem polju. Obdarile so pogorelece, sirote, bolnike v civilnih in vojaških bolnicah, stavekajoče in brezposelne delavce. Za nadalje pa so poklicane, da s svojimi izkušnjami, nasveti in delom pomagajo gotovim odborom in komisijam, ki se prav v tem času ustanavljajo kot n. pr. »Udruženje vojnih invalidov, vdov in žrtev fašističnega terorja«, »Socialni skrbstveni svet«, »Dijaške matice« itd. Ena najvažnejših nalog žena na socialno skrbstvenem polju je sedaj ta, da pripravijo za revne otroke počitniške kolonije, ki naj bi jim vsaj delno olajšale budočo. Čimprej naj se po vseh okra-

jih in vaseh postavijo odbori za počitniške kolonije in vanje naj pristopijo žene, ki so nujno potrebne in zelo zaželjene, ker gre tu za ureditev počitniškega odidha in zdravljenja otrok.

Kulturno udejstvovanje

Obširno in živahno je delo žena tudi na kulturno prosvetnem polju. Veliko je število povezank v prosvetnih društvih. V goriškem okrožju je danes 20 ženskih pevskih zborov. Najboljši uspehi so se pokazali v prosvetnem oziru v mirenskem okraju.

Vršila sta se dva gospodinjstva tečaja, v Kobaridu in na Livku, vsak s približno 30 udeleženkami. V Krmini je bil tečaj za ročna dela, ki ga je posečalo preko 50 gojenk.

V mestu je bil cikel 20 predavanj za žene o različnih temah z dobrim obiskom.

Največji uspehi in požrtvovalnost so se pokazali do sedaj ravno v okrajih, ki so sami v tej vojni največ trpeli kot sta komenski in mirenski okraj.

Zavedne slovenske in italijanske žene so se na tem zasedanju živo zanimale za potek pariške konference, na kateri so padli s strani Amerike, Anglije in Francije tako krivični predlogi za usodo naroda Julijske krajine, in so prinesle iz vseh krajev Goriške ogorčen glas protesta zavednih žena, ki so pripravljene braniti dosledno ne glede na žrtve svete pravice, za katere so padli njih sinovi in možje, za katere so same toliko žrtvovale. Te svoje odločne zahteve in dosledno antifašistično stališče v obrambi svojih pravic so potrdile s polno udeležbo pri tajnih novih demokratičnih volitvah v odbore SIAU, ki so se vršile po vsem okrožju istega dne, t. j. v nedeljo, 26. maja.

To je bil nov veličasten prispevek naših žena k utrditvi tiste vseljudske organizacije, kjer se kuje slovansko-italijansko bratstvo, kjer se vodi dosledna borba za pravice naroda Julijske krajine, za njegove interese, za obrambo pridobitev iz štiriletnega narodno osvobodilne borbe, za priključitev Julijske krajine s Trstom k Jugoslaviji.

V zvezi s pregledom izvršnega dela in položaja, ki vlada pri nas, je okrožni plenum ASIŽZ sprejel celo vrsto sklepov za bodoče delo.

PROSLAVA TITOVEGA ROJSTNEGA DNE

Vsa Goriška je na svečan način praznovala 54. obletnico rojstva genialnega voditelja jugoslovanskih narodov, maršala Josipa Broza - Tita. Ni bilo vasi, kjer se ne bi ob tej priliki zbrala množica ter se spominjala našega največjega junaka. Na predvečer so zagoreli kresovi, množice so se zbirale na trgih, prepevale rodoljubne pesmi, vzkljkale maršalu Titu ter plesale kolo. Hiše so bile okrašene s cvetjem, zastave z zvezdo so plapolale v vetru ter spominjale, da praznuje danes naše primorsko ljudstvo z vsem navdušenjem praznik svojega velikega voditelja.

V Ljudskem domu v Gorici se je zbrala velika množica ljudi, ki je v prazničnem razpoloženju sledila besedam govornikov, ki so prikazali lik maršala Tita v pravi luči. Njegov podvig od navadnega zavestnega delavca do vrhovnega komandanta jugoslovanske armade in državnika, ki tako modro vodi jugoslovanske narode skozi vse težave današnjega časa. Tudi naša borba za Julijsko krajino in Trst je dobila v njem najzvestejšega zaščitnika. Zato tudi ga je primorsko ljudstvo tako vzljubilo.

Govoru je sledil pester spored. Pevski zbor iz Bilj je prednašal razne domoljubne pesmi, sledile so prirčno podane recitacije in igre. Slovensko in italijansko občinstvo je sledilo vsem točkam z velikim zanimanjem ter dalo duška svojemu navdušenju s ploskanjem in vzkljki.

Ni manj slovesno so praznovali tudi drugi kraji.

V Krombergu pri Gorici je prebivalstvo otvorilo proslavo z mogočno koračnico. Po voščilni deklamaciji pionirke Lenke je spregovorila tov. Vera, katera je zbranim vaščanom prikazala našo borbo za svobodo, orisala osebnost maršala Tita kot voditelja jugoslovanskih narodov in zaščitnika naših pravic do priključitve našega ozemlja k Titovi Jugoslaviji. Vzkljkanja in splošnega navdušenja ni hotelo biti konca. Proslava se je zaključila ob spremljanju godbe z mogočno himno »Hej Slovani«.

Tudi Kanalci niso hoteli zaostati. Po vseh okoliških hribovih so zagoreli številni kresovi. V trgu samem je bilo prižganih mnogo večbarvnih električnih žarnic in rdečih zvezd. Zastave so krasile stanovanja, goreče bakle na balkonih in terasah so ožarjale nebo; visoko v hribu je zažarel velik napis: Tito. Čulo se je streljanje in umetni ognji so švigali po zraku. Spontano se je

zbrala povorka na trgu, domača godba je svirala domoljubne pesmi, pevski zbor je prepeval, mladina je plesala kolo in vsevprek je vzkljkalo našemu ljubljenu maršalu.

Rajanje je trajalo pozno v noč ter zapustilo pri vseh navzočih neizbrisni vtis.

Na Bovškem so praznovali rojstni dan maršala Tita z vsem prirodnim navdušenjem sproščenega naroda, ki je po petindvajsetih letih suženjstva prosto zadihl. Vsa bovška kotlina je bila razsvetljena od nešteti kresov. Razen v Bovcu, kjer je nastopil kot slavnostni govornik tov. dr. Mirko Šlibar, so se proslave vršile tudi v Kalu - Koritnici, Logu Čezsoškem, na Žagi, kjer je bilo navzoče tudi prebivalstvo Srpenice. Na proslavi je prišlo do ponovnega izraza volje bovškega ljudstva, da se čimprej priključi v celoti k Titovi Jugoslaviji.

Na predvečer 54. obletnice rojstva Josipa Broza-Tita, velikega praznika vsega Jugoslovanskega ljudstva, se je razvila v Prvačini velika povorka z zastavami in godbo načel. Vaščani, ki so se totalno udeležili povorke, so ob mraku zažgali tudi bakle ki so jih nosili s seboj, da je dajalo pestri pogled v njihove obraze. Po vasi so razobesili zastave in zažgali ob cesti lučke in kresove. Godba je igrala in ljudstvo je prepevalo vesele partizanske pesmi in z velikim navdušenjem vzkljkalo novi Jugoslaviji in genialnemu voditelju Josipu Brozu Titu.

Po lepo uspeli povorki se je navdušeno ljudstvo zbralo v dvorani, kjer se je vršila proslava na čast tov. Titu, ki skupno z vsem jugoslovanskim ljudstvom praznuje 54. obletnico svojega rojstva. Proslava se je vršila s pestrnim programom, ki so ga odlično izvajali pionirski. Na tej proslavi je nastopil tudi govornik, kateri je podal življenjepis maršala Tita. Nato so bile z aplavzom sprejete in odposlane čestitke velikemu sinu jugoslovanskih narodov tov. Josipu Brozu-Titu, k njegovemu rojstnemu dnevu. Vaščani so nato prepevali se razšli na svoje domove.

Na enako slovesen način so praznovali rojstni dan našega priljubljenega maršala Tita tudi Brda, Vipavska in Kras. Val navdušenja je zavzel vse sloje našega primorskega ljudstva; prirčno in mogočno se je vzkljkalo velikemu slavljencu, ki je ponovno zaživel kot heroj iz zadnje domovinske vojne.

Vtisi iz turneje pevskega zbora „Soča“ po Sloveniji

Vračali smo se s turneje po Jugoslaviji. Na kamionu je vihrala zastava, ki so nam jo podarili v Gor. Radgoni. Vsi smo bili dobro razpoloženi. Zakaj se pa ne bi smejali in peli, saj smo se vračali z zavestjo, da nam je veliko delo, ki smo si ga naložili — v polni meri uspešno. Vsak kotiček našega kamiona nam je o tem pričal: umetniške slike, lovorjevci venci z raznimi drugimi darovi, so nas živo spominjali na 24 neizbrisnih srečnih dni našega življenja. Še so nam doneli v ušesih vzkljki naših borcev »Život damo — Trsta ne damo« in »Primorska je naša«, ki smo jih čuli vsepovsod koder smo hodili. Komaj smo dospeli na mesto nas je že obkolila velika množica ljudi z zastavami in godbo, in od vseh strani je padalo cvetje na nas. Do solz nas je ganil pogled na otročičke, ki so nas vztrajno čakali ure in ure in nam potem kot prvi pozdrav stiskali cvetje v roke. Vsi so videli v nas predstavnike tistega naroda, ki še ni dokončal svoje Kalvarije. Ne vem kje je bilo lepše? V Mariboru kjer nas je pričakovala 3000

glava množica in je cvetje kar deževalo na nas, ali morda v Šoštanju kjer je bil isti sprejem in smo bili potem po grofovsko pogosteni v hiši našega pesnika Kajuha ali v Topolšnici, v partizanski bolnici kjer so izmučeni obrazi naših borcev s trudnimi očmi zrli v nas kot v bogove, morda pa v čudoviti Rogaški Slatini, ali pa kje drugje? To pa vem, da od mesta do mesta, od vasi do vasi koder smo hodili, je rastla zavest in prepričanje v nas, da nismo sami. Spoznali smo našo lepo domovino v vsej svoji razkošni lepoti, a spoznali smo predvsem ljudstvo, ki tam biva — naše brate in sestre, ki so nam ob vsaki priliki z besedami in dejanji dokazovali svojo trdno povezanost z nami.

Višek vsega je bilo pa srečanje s Titom v Zagrebu. Peljal se je v odprtem avtomobilu mimo nas in vzkljki »Heroy Tito« so se neprestano razlegali po zagrebških ulicah. Nam pa je od vselega presenečenja zamrla beseda na ustnicah, le jokali in smejali smo se obenem ob pogledu na tistega, ki nam je sedaj na III. Kongresu

mladine ponovno obljubil, da nas ne bo pustil sredi poti in nas bo zmagoslavno privedel do cilja.

Na tej turneji se nam je pa bridko vtisnil v spomin obisk na grobove talcev v Ljubljani in Begunjah. V Ljubljani smo obiskali grob enega talca-domačina zraven drugih grobov naših mučnikov in med njimi tudi grob Toneta Tomšiča. Zapeli smo tam nekaj pesmi in jim poklonili vse cvetje našega Ljubljanskega koncerta. V Begunjah smo se pa mudili lepšega sončnega popoldneva po koncertu v Kranju. Bili smo na kraju kjer je bilo ustrelenih 120 talcev in pokopanih istotam v množičnih grobovih. Pod trnjevo krono na križu tistega majhnega pokopališča, smo položili naše šopke, ki nam jih je poklonilo ljudstvo mesta Kranj. Od-

dolžili smo se jim s pesmijo v veliko zadoščenje njihovih sorodnikov, ki so bili ravno tam navzoči.

In dalje je šla naša pot po lepi Gorenjski na Jesenice, kjer smo dali naš zadnji koncert in se takorekoč »poslavljalji od odra«. Drugega dne že na vse zgodaj, smo se odpeljali proti domu mimo Vrbe, rojstne vasi naše velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Veselili smo se povratka domov, ker vračali smo se, kakor že omenjeno, kot zmagovalci, a vse naše veselje je splahnelo ko smo zagledali prve »četine« in smo s tem obenem globoko občutili, da je slovo že blizu in se bo naša »velika družina« — kakor smo imenovali naš zbor »Soča« — kmalu razšla.

GLAS Z DEŽELE

Temnica

Prosvetno gibanje v naši vasi

Pred tednom je bil sklican občni zbor prosvetnega društva »Jenko«. Prebivalstvo se zaveža važnosti kulturnega udejstvovanja ter je polnoštevilno prihitelo, da posluša nasvete naših »odilnih mož« za zboljšanje društvenega delovanja na vasi.

Po pozdravnem nagovoru tov. predsednika je spregovoril »vračiš učitelj, kateri je zbranim vaščanom podal obširno in jasno sliko o pomenu in o nalogah prosvetnega dela na deželi. Povdarjal je veliko ljubezen, ki jo gorijsko slovensko kmečko ljudstvo, osobito naša mladina, za lepo pesem ter za vse panoge kulturnega udejstvovanja.

Na zborovanju so bili sprejeti naslednji sklepi: oživilo se bo delo odbora »Dijaške matice« za pomoč ubožnim dijakom, skrbelo se bo za redne pevske vaje ter za redne seje upravnega odbora.

25. p. m. se je svečano proslavila 54. obletnica rojstva maršala Tita; predvajala se je ob tej priliki tudi M. Pucove: Svet brez sovraštva.

Mladini prosvetnega društva »Jenko« želimo obilo uspeha.

Avče

Pogreb padlega partizana

V nedeljo, 26. p. m. smo položili v domačo zemljo k večnemu počitku truplo tovariša Prinčiča Rafaela, 40 letnega starega borca, ki je padel meseca novembra 1943 pri Novakih na Cerkljanskem.

Pokojnik se je z navdušenjem odzval klicu domovine, vstopil skupno z drugimi tovariši v prve vrste naše osvobodilne vojske, dokler ga ni na povratku v rodno vas zadela sovražnikova krogla. Pokojni tovariš je bil splošno priljubljen, dober in skrben gošpodar, kar se je poznalo tudi na pogrebu, ki se je vršil ob veliki udeležbi prebivalstva, ki je prišlo od blizu in daleč, da počasti svojega domačina, junaškega borca za naše osvobojenje.

Na grob je bilo položenih mnogo vencev. Domači pevski zbor mu je zapel v slovo ganljive žalostinke, častna straža pa je oddala salvo.

Če tudi »prijetlja« nazaj več ne bo« ga ne pozabimo. Vpleten bo v slavni, neverljivi vene i men padlih borcev za domovino.

Kred pri Kobaridu

Mladina na delu

Malokdaj se oglasimo iz naše vasi. Mislili boste, da nič ne delamo, pa ni tako.

Mladinci in pionirji so za obletnico OF napravili nič manj kot 48 kresov. Tako so hoteli prikazati svojo zvestobo našemu osvobodilnemu gibanju in se pridružiti želji vsega primorskega ljudstva, ki terja svojo pravico

za priključitev k Titovi Jugoslaviji.

Ko so prišli mladinci in mladinke iz Trsta so šli udarniško na delo; očistili so poti naše vasi in ravnotako so razumeli potrebo, da pomagajo družinam, ki nimajo delovnih moči. Pretekli teden so priskočili na pomoč nim družinam, ki imajo vojce v JA. Pri tem poljskem delu so se izkazale naše mladinke, katerih imena objavljamo: Pavla in Antonija Sok, Nada in Marijo Boni, Marija Urbančič, Leopolda Žuber in Elica Butul.

Le tako udarniško napre, pokazite z delom, da ste vredne naših junakov, ki so padli za svobodo. Izobražujte se tudi na prosvetnem polju! Pričakujemo, da bomo o vas v kratkem zopet kaj koristnega poročali.

Tarčentska Slovenija

Ta najzapadnejši košček ozemlja Beneške Slovenije obsega kraje, ki upravno spadajo k županstvu Brdo. Prebivalci tega okraja so z velikim zanimanjem zasledovali našo osvobodilno vojno in od takrat se jim je še posebno vzbudil čut pripadnosti do naše skupne Slovenije in Titove Jugoslavije. S Furlani ne čutijo tiste povezanosti, nasprotno čutijo se tuji in jih tudi po strani gledajo. Ker jih je Italija skozi desetletja zatirala si niso mogli niti misliti, da bi se njih narodno stanje predručilo in vsled tega so neizmerno trpeli. Sedaj se zavedajo svoje narodne pripadnosti, zasledujejo z velikim zanimanjem narodni in gospodarski podvig nove Jugoslavije. Ker so bili vedno gospodarsko zoperstavljeni — posedujejo malo nerodovitne zemlje, brezposelnost je velika, davki jih tarejo — zrejo sedaj vse drugače v bodočnost. Potnik, ki obišče vasi Brdo, Zavrh, Ter, Podbrdo in Bred še posebno to občuti. Oči se jim kar zasvetijo radosti ob misli na narodno in gospodarsko svobodo ter izboljšanje. Zasmilijo se ti ti ljudje, ki so bili toliko zoperstavljeni. Naš jezik govore zelo odtujeno od pravega in jim je silno žal, da se ne morejo boljše izražati. Ne v šoli in ne v cerkvi niso slišali slovenske besede, zato so tem bolj občudovanja vredni, ker se tako vztrajno držijo svojega narečja in ker se niso pustili potujčiti. Člani razmejitvene komisije, ki je obiskala pred dvema mesecema te kraje, so se čudili, kako da niso imeli ti ljudje šol v svojem jeziku.

Mladinski teden v Gorici

Goriška mladina hoče v mladinskem tednu okrepiti svojo organizacijo ter se medseboj še tesneje povezati za nadaljno delo. V tem tednu se pridružuje z vso primorsko mladino mladini Jugoslavije kot se je pridružila

že v teku borbe proti fašizmu. Ta tenden praznuje ker se čuti neločljivo povezana in ker hoče živeti in delati skupno z mladino Jugoslavije. Mladinski teden se bo vršil od 1. VI. do 8. VI. t. l.

Goriška mladina si je v tem tednu zadala nalogo da bo pomagala pogorelim vsem z udarniškim delom, da bo poživila kulturno prosvetno delo v okraju, dva dneva bo posvetila našemu časopisu in knjigam, en dan pa je namenjen pionirjem. V tem tednu se bo tudi pripravila za odhod na progo Brčko-Banoviči.

M. O. Zamjk.

Laž ima kratke noge

Ali se zaveda »Il lunedì« falsifikata?

Da znajo šovinistični reakcionarni listi, kot so »Il lunedì«, »Voce libera« in podobna žlahta dan za dnem bruhati strup in gnev na vse tisto kar je naše, to je že stara stvar. Da pa objavi podpisan dopis iz Kojškega v obliki pisma, ki ni bil nikoli od podpisanega pisan in odposlan, to spada že kam drugam.

V našem uredništvu se je zglašil tovariš Zimic Anton iz Kojškega, kateri se je skupno s štirimi brati boril v partizanskih vrstah in imel eno sestro v tabornišču ter nam izročil sledečo izjavo:

IZJAVA.

Podpisani Anton Zimic (Antonio Zimic) iz Vrhovelj (Kojško) hišna št. 45 protestiram proti »Il Lunedì«-ju, ki je dne 27. maja 1946 prinesel na 2. strani članek z mojim podpisom (Antonio Zimic). V celih Brdih ni drugega Antona Zimic razen mene. Zato zahtevam od omenjenega italijanskega šovinističnega lista, da prekliče oziroma da popravi storjeno mi krivico, kajti jaz nisem nikdar poslal takega pisanja listu »Il Lunedì«. V nasprotnem slučaju bom podvzel vse korake, ki so v takem slučaju na mestu in bom iskal pravico pri sodniji.

Dopolnilo: Članek v tedniku »Il Lunedì« nosi naslov »Lettera da Quisica«.

V Gorici, 29. maja 1946.

Zimic Anton.

Na tak in podoben način skušajo zavajati našo javnost. Po eni strani bi hoteli prikazati svojim somišljenikom, da ima naše primorsko ljudstvo odpadnike, ki so pripravljeni še kričati: »Viva Italia!« Po drugi strani pa hočejo doseči, da bi naše zavedno ljudstvo s takšnimi in podobnimi podlimi izmišljotinami zbegali.

Ne, dragi »Il Lunedì«! Mislim, da ne dobiš danes Slovenca, ki ga je rodila slovenska mati, da bi klical »Viva Italia«. Petindvajset let trpljenja, štiriletna borba za svobodo, to so naše postaje križevega pota. Žive bakle brislih kolonov in njihov otrok pri Peternehi nas rotijo: »Nikoli več pod Italijo!«

Fizikalna prireditev in veselica v Mirnu

V nedeljo, dne 2. junija t. l. bo mladina mirenskega okraja priredila v dopoldanskih urah veliko fizikalno prireditev, kateri bo sledila popoldne velika ljudska veselica.

Vsem političnim preganjancem!

Vsi politični preganjanci, vpisani v Udruženje in ki so brezposelni, naj se javijo v uradu Udruženja, Gorica, Ljudski dom, katero jim bo po možnosti preskrbelo delo.

ČITAJTE IN ŠIRITE „SOŠKI TEDNIK“

Pevski koncert odreda J. A. iz Opatjegasela

V sredo 29. t. m. smo imeli v Gorici v dvorani Ljudskega doma pevske koncerte tovarišev iz odreda. Zanimanje za to prirediteljev je bilo ogromno, saj so napolnili dvorano do zadnjega kotička. Začetek ki je bil napovedan ob 20. uri se je za pol ure zavlekel, ker so bili tovariši ob 19. še v Trstu, kjer so peli v radiu.

Program večera je bil razdeljen na tri dele in sicer kot prvo so peli tovariši nekaj partizanskih, narodnih in italijanskih pesmi, nato je mladina iz Števerjana v Brdih zaigrala prizor iz partizanske borbe v treh dejanjih, katerega je napisala tamonjska učiteljica po resničnem dogodku, ki se je zgodil za časa nemške ofenzive leta 1944. Podajanje sicer ni bilo dovršeno, je pa učinkovito uplivalo radi prisrčnosti, ki je igralce, kateri so bili priča dogodku, ki so ga igrali, navdušilo. Tretji del programa so zopet izpolnili tovariši iz odreda, ki so ob silnem navdušenju poslušalcev prepevali narodne in partizanske pesmi.

Večer je bil lep in želeli bi, da bi nas tovariši zopet kmalu obiskali.

Z.O.

TABOR NA NANOSU

Slovenska prosvetna zveza za Primorje in Trst vabi vsa prosvetna društva in pevske zbornice, da se udeležijo 10. junija t. l. velikega planinskega tabora na Nanosu.

Članom nabavne zadruge v Gorici

Vodstvo nabavne zadruge v Gorici sporoča svojim članom, da lahko prejmejo pri trvdki »Vinolija« v Gorici, Korzo Verdi, števil. 1 vsakovrstne likerje in vina po najugodnejših cenah.

Zatirajmo grozdnega molja

Letos je opaziti nenavadno mnogo mrčesa, ki povzročajo na pridelkih občutno škodo. Ta pojav je pripisati največ mli zimi, pa tudi dejstvu, da ni bilo na razpolago dovolj prikladnih sredstev za pokončevanje rastlinskih škodljivcev.

Zato opozarjamo vinogradnike na grozdnega molja z namenom, da obvarujemo grozdje morebitne škode. Grozdnega molja, ki nastopa v nekaterih letih v izvanredno velikem številu, utegne povzročiti ogromno škodo s tem, da napade grozdje običajno v zadnji tretjini meseca maja.

Poškodbe. Ličinke uničijo cvete s tem, da jih povežejo s svilnatimi nitmi v zapredke, julija in avgusta meseca pa, ko so jagode že debele, se zajedo v nje in se nato spustijo kakor pajki na svilnatih nitih navzdol proti tlu.

Zatiranje. Ličinke prvega rodu zatiramo s škropljenjem trte s svinčnim arzenijatom 0,40% kg ali z azolom (apnenim arzenijatom) 0,50% kg.

Načelno naj se škropijo trte prvič v zadnji tretjini meseca maja, drugič pa kakih deset dni pozneje. Ker pa odvisi izleženje ličink od poteka vremena, moremo določiti najprimernejši čas za prvo škropljenje z večjo natančnostjo s tem, da položimo v trtne vrste posode ali krožnike, na katere smo nalili vodo in nekoliko belega vina ali melase.

V mesecih julij in avgust zatiramo molje s 3%otnim tobačnim izvlečkom ali 0,30% žveplenokislinskim nikotinom in 1%otnim mehkim kalijevim milom, katerim lahko dostavimo raztopnino modre galice.

Opomni. Opozarjamo, da so spojine arzenika strupene.

Da se izognemo nevarnim posledicam, ne smemo zavživati vrtnin in zelenjave, ki so bile s

temi sredstvi onesnažene, če niso bile prej z obilnim dežjem izprane, ali če niso po zadnjem škropljenju pretekli vsaj tri dni.

Zato priporočamo vinogradnikom, naj se lotijo z vso skrbjo zatiranja grozdnega molja, da jim pridelek ne bo ne le zmanjšan ampak tudi poslabšan.

G. V.

Mestno županstvo Gorica

daje na znanje:

Z novo odredbo je zavezniška vojaška uprava določila, da bodo prejeli državno pomoč za obnovo stavb tudi tisti lastniki, ki so popravili svoje hiše na lastne stroške, pred objavo splošne odredbe št. 14, to je pred 14. septembrom 1945.

V ta namen naj predložijo pisмено prošnjo z vsemi predpisanimi dokumenti. Prošnja naj bo naslovljena na državni tehnični urad »Genio Civile« v Gorici, predložiti pa jo morajo prej mestnemu tehničnemu uradu, ki bo:

1) ugotovil, kdaj je bilo poslopje poškodovano, upoštevajoč kraj in vse okoliščine, ki bi utegnile biti za to važne;

2) ugotovil, koliko hišnih prostorov je bilo poškodovanih in popravljenih;

3) potrdil račune (fakture), bodisi glede količine materiala, dela itd., bodisi glede cen;

4) ugotovil, koliko časa je bilo treba za popravilo, in potrdil podatke, ko bodo morebiti že navedeni v prošnji.

Prošnje in dokumente bo potem mestni tehnični urad, skupno s svojimi pripombami, poslal potom urada zavezniške vojaške uprave v Gorici, na državni tehnični urad »Genio Civile«, ki bo odredil vse potrebne ukrepe.

PREGLEDOVANJE BIKOV

V skladu z določili, veljavnimi za proizvodnjo živinoreje, se bo vršil reden pregled za javno in zasebno spuščanje namenjenih bikov tekom meseca junija t. l. v ozemljih rdeče-cikaste furlanske in rjave švicarske pasme.

Vsi lastniki nad 10 mesecev starih, če tudi že v prejšnjih pregledih potrjenih bikov bodo morali vložiti na neoklovanem papirju spisane prošnje za pregled na okrožno komisijo za dopuščanje bikov pri okrožnem kmetijskem nadzorništvu - Gorica, ulica Duca d'Aosta 55, najkasneje do 8. junija 1946.

Pristojbina za pregled znaša L. 312 za vsakega bika in bo zvišana na L. 416 ako prošnja ne bo predložena v zgoraj navedenem roku. Vplačilo se mora izvršiti potom poštno položnice na naslov Okrožne komisije za dopuščanje bikov pri Okrožnem kmetijskem nadzorništvu, ulica Duca d'Aosta 55, Gorica (v navedenih pristojbinah je všteti splošni 4% dohodninski davek).

Pregled se bo vršil po sledečem sporedu:

Petek 14. junija: občine Marian, Romans, Gradišče in Farra.

Sobota 15. junija: občina Krmin in Kopriva.

Ponedeljek 17. junija: občine Gorica, Renče in Miren.

Torek 18. junija: občine Dolenje, Dobrovo, Smartno in Kojško.

Sreda 19. junija: občine Opatjeselo, Komen, Stanjel, Rihemberk in Dornberg.

Petek 21. junija: občine Salona in Kanal.

Po preteku določenega roka za vlaganje prošnje se bodo objavili kraji in čas pregleda za posamezne občine.

ŠAHOVSKI KLUB - GORICA

V ponedeljek 20. maja t. l. je bil zaključen »Uršičev spominski turnir«, katerega se je udele-

žilo 14 najmočnejših klubskih igralcev. Turnir je bil z nagradami in je pokazal sledeči rezultat:

1. Zdravko Ocvirk — 2. Stan-ko Zadnek — 3. Franc Uršič — 4. Jože Vičič — 5. Mirko Logar.

Turnir se je pričel 2. marca in je pokazal živo zanimanje tako pri igralcih, kakor tudi pri kibi- cih. Delo Goriškega šahovskega kluba je zelo razgibano in želeli bi, da bi njegovemu zgledu sledili tudi kraji. Vsaki mesec se prireja brzopotezni turnir za prvenstvo istega meseca v naj- krajšem času bodo odšli najbolj- ši igralci v goste k že obstoječim klubom.

„Za naše sirote“ so darovali:

Stavci in nameščenci Katoliške tiskarne v Gorici so darovali 1000 lir kot prostovoljni prispevek udarniškega dela nameščen- cev.

Tov. Kodrič Angel iz Gorice je daroval 200 lir.

Darovalcem srčna hvala! Po- snemajte jih!

Drobne novice

* Kjer so pred 45 leti v delavski periferiji Petrograda delavci »Obuhovskega zavoda«, sedaj zavoda »Boljševik« objavili stavko in z delavci sosednih podjetij branili svoje pravice v krvavem obračunu s carsko policijo, so sedaj postavili spomenik Leninu. V spomin in na herojsko »Obuhovsko obrambo« v »Boljševiku« so sedaj obnovili vse delavnice. Zavod je bil nagrajen z redom »Lenina« in z redom »Rdeče zastave«. Več kot 400 delavcev in inženirjev je dobilo odlikovanje.

* Dela za obnovo in izgradnjo Sevastopola dobro napredujejo. V dveh letih je bilo obnovljeno in izgrajeno 164.000 m² stanovanjskega prostora, 14 šol, 4 bolnišnice in 12 otroških zavetišč. V nedeljah meščani olepšujejo mesto, urejujejo veliki »Park slave« in zasajajo drevje na bregovih.

Mladina je od osvoboditve Sevastopola dala preko 800.000 prostovoljnih delovnih ur.

* Na področju Astrahana je bilo dvignjenih 30 ladij iz Volge, ki so se potopile za časa vojne.

* Angleška vlada je pričela 16. maja akcijo za nabiranje prostovoljcev za dolgoročno službo v kopnenih četah, mornarici in letalstvu. Reuter poudarja, da ta akcija nabiranja je neposredno povezana z vprašanji o vojaški obveznosti, ki bo najbrž ostala v veljavi.

* Policija je v Neaplju aretirala 25 komunistov kot »krivce« za napad na monarhistične demonstrante 15. maja, ko so monarhisti poskusili uničiti poslopje sekcije komunistične partije. Časopis »Unità« odločno izjavlja, da so izzvali eksplozijo sami monarhistični teroristi. Odpor prebivalstva zaradi rovarjenja monarhistov je dosegel višek.

* V New Yorku je bil objavljen dokument, iz katerega je razvidno, da je Francova vlada financirala »plavo divizijo«, ki se je borila proti Sovjetski zvezi.

* Podpredsednik francoske začasne skupščine in član Centralnega komiteta Komunistične partije Francije Jacques Duclos je imel pred 8.000 osebami govor, v katerem je med drugim dejal: »Reakcija vodi propagando z ogromnimi sredstvi, da bi odnesla zmago na volitvah 2. junija. Reakcija ogroža republikanske svobosčine. Socialisti in komunisti se morajo združiti in voditi skupno borbo za obrambo republike«.

* V Prago je prispela skupina britanskih godbenikov, ki se bodo udeležili praškega glasbenega festivala.

BOHUN:

SREČKU KOSOVELU

Ne veš, kako zdaj toži Kras v razvalinah,
pretežki dnevi so, še težje so noči,
na Krasu rek ni, tekle reke so krvi,
akacije cvetò ob grobih po dolinah.

Tiran požgal je Komen moj, v svobodi tvoj Tomaj
mogočno dviga se v sohotah sončnih; borov gaj

v poletnem snu, žito, grozdje že zori
in vino močno bo, močnejše še pesti.

* Armenci v Turčiji si želijo priključitve k Sovjetski Armeniji, tako je izjavil 80 letni metro- polit Meliktangan.

* Angleška vojna uprava je izročila graškemu ljudskemu sodišču bivšega državnega komisarja za utrjevanje nemštva na Koroškem Maier-Kajbitscha, enega glavnih povzročiteljev gorja koroških Slovencev pred in za časa nacifašizma. Graško sodišče bo izročilo Mater-Kajbitscha ljudskemu sodišču v Celovcu, kjer se bo vodil proces proti temu zlo- glasnemu vojnemu zločincu.

* Jugoslovanskim državnim zavodom proti svinjski kugi je bilo meseca marca t. l. razdelje- nih 12.000 l, pred kratkim pa še 10.000 l seruma proti svinjski kugi. Če se bo ta serum pravilno uporabil bo zadostoval vsem po- trebam živinorejcev posameznih ljudskih republik.

* Ministrstvo za trgovino in preskrbo Hrvatske je dodelilo zvezi ribiških zadrug v Splitu 10.500 m platna za potrebe ribi- škkih ladij.

* V Avstraliji in Novi Zelan- diji živi okoli 10.000 naših izse- ljencev. Te izseljence, ki jih je beda in težko življenje v prej- šnjih časih vrglo v oddaljeni svet, so baš v tej vojni začutili, kako tesno so povezani s svojo domovino. Herojska borba naroda Jugoslavije pod modrim vodstvom maršala Tita je našla pri njih največje razumevanje in podporo. Ze med vojno se je pričela kampanja za materialno pomoč našim narodom, ki je da- la lepe uspehe. Zbranih je bilo nad 50.000 avstralskih funtov in nad 100.000 kosov obleke v do- brem stanju. Te dni je v Jugosla- vijo prispela pošiljka 1371 vreč raznega blaga, ki bo razdeljeno preko odborov RK.

* Koroški nacisti so napadli 12. maja t. l. Koroške Slovence, ki so na zborovanju v Št. Rupertu pri Velikovu proslavljali dan zmage. Več oseb je bilo ranjenih, med temi predsednik POOF za Slovensko Koroško dr. F. Petka.

* Madžarska vlada je poslala francoskim oblastem zahtevo za izročitev Josipa in Albrehta Habsburga, člana habsburške dinastije. Josip Habsburg se bo moral zagovarjati radi sodelova- nja z nemškimi in madžarskimi okupatorji.

* Narodno sodišče v Pragi je obsodilo Zdenko Kafkovo, eno prvih čeških filmskih igralk iz prejšnjih časov na 15 let prisil- nega dela, ker je v času okupa- torja sodelovala z Nemci. Leta 1944 je delala v obveščevalni službi gestapa v Pragi.

* Poročila, ki prihajajo iz Tur- čije pravijo, da je v nekaterih krajih turške države volilo samo 20 do 30% volilcev.

* Na Poljsko se je vrnil iz Sovjetske zveze škof Selenzek. Na poljski meji sta ga pozdravi- la: namestnik predsednika ljud- skega odbora za okraj Przemisl in tajnik škofovske pisarne. Škof je nato odšel v škofovsko palačo v Kelchah.

* Sindikalna okrevališča in po- čitniški domovi na Krimu, Se- vernem Kavkazu, Ukrajinski SSR in v baltičskih republikah se ob- navljajo. Letos je bilo izdanih 300 milijonov rubljev za gradnjo. Lansko leto se je poslužilo teh okrevališč 750.000 delavcev, teh- nikov, inženirjev in nameščen- cev. Letos jih bo 1.500.000.

* V zvezi z 70 letnico pokolja v Bataku (Bulgarija) je bila isto- man svečana komemoracija. Pred 70 leti se je ta vas dvignila proti Turkom, ki so zadušili upor na strahovito divjaški način. Pobili so vse prebivalstvo vasi, tudi o- troke, žene in starčke. Takrat je povzročil pokolj v Bataku neza- dovoljstvo proti Turkom na vsem svetu. Ves ruski narod je obso- jal ta zverinski zločin, med nji- mi tudi književnika Aksakov in Dostojevski.

* Edvard Beneš, predsednik češkoslovaške republike je pra- znoval v torek 28. p. m. svoj 62 letni rojstni dan. Najprvo kot zunanji minister, pozneje kot naslednik velikega Masaryka je vodil češkoslovaško državo v de- mokratičnem duhu. Bratska češ- ka država predstavlja danes naj- boljšega zaveznika Sovjetske zveze in Jugoslavije.

* Na praznik zmage se je vrši- la v Celovcu proslava, ki jo je organizirala koroška deželna vla- da ob sodelovanju angleških čet. Pri povorki niso sodelovali oni, ki so največ žrtvovali za uniče- nje nacifašizma, ki so se borili na strani zaveznikov, in ki so na osnovi tega imeli v prvi vrsti pravico sodelovati pri proslavi praznika zmage. »Volkswille« naglašajo to dejstvo ter piše: »Koroški partizani, ki se niso ustra- šili žrtvovati svojega življenja v borbi za svobodo, bi bili morali korakati na čelu povorke. Toda ni bilo videti ne njih ne onih, ki so bili v koncentracijskih tabo- riščih. Ali so jih oblasti poza- bile povabiti? Namesto tega je bilo videti na mnogih eksponira- nih mestih SS-škornje in SS-hla- če«.

KOTLE IZ LITEGA ŽELEZA

PRODAM

6 kotlov od 12 in 14 litrov po 60 lir za kg, kotli od 7 litrov po 350 lir za kos. Nadalje imam v zalogi jeklena kopita po 500 lir za kos.

Doma me dobite po šesti uri zvečer.

Cumaldi (Humar) Rudolf, Ločnik pri Gorici, št. 469

Trgovina čevljev „Pri svetem Krišpinu“

GORICA - Raštel števil. 35

vam nudi veliko izbero sandalov so- lidnega domačega izdelka in vsako- vrstnega obuvala. Ima vedno v zalogi tudi platnene čevlje za telovadbo.

IZHAJA ENKRAT NA TEDEN — Urednik: J. KRISTIJAN BAVDAŽ — Za list odgovarja: ALOJZ BUDIN — Uredništvo in uprava: GORICA, »Ljudski dom« pritišče — Izdaja lista je odobrena od A. I. S. Tisk KATOLIŠKE TISKARNE v Gorici — Najemnik: »Primorski dnevnik«